

Zašto ne možemo isključiti nuklearke?

JULIJE DOMAC *

Ovih dana čitamo o strašnoj prirodnoj katastrofi koja je zadesila Japan. Nesretna kombinacija potresa i tsunamija izazvala je havariju u nuklearnoj elektrani Fukushima. Broj žrtava još nije konačan, a posljedice se zbrajaju. Tjednima se već hrabri radnici, ali i vrhunski stručnjaci bore s obuzdavanjem procesa u nuklearnom reaktoru, a konačan ishod ove borbe još se ne nazire. Kad se ovako nešto događa

u Japanu, koji je po radnoj disciplini, ali i tehničkom znanju u ovom području sigurno među najboljima na svijetu, onda svakako imamo razloga za zabrinutost. Reakciju nije trebalo dugo čekati – uz dirljive iskaze solidarnosti i pomoć Japanu diljem svijeta se preispituje opravdanost gradnje nuklearnih elektrana. Tako se samo u Njemačkoj u jednom danu okupilo oko 200.000 ljudi, tražeći zatvaranje 17 nuklearnih elektrana u toj zemlji.

Potrošnja samo raste

Pa zašto onda sve te svjetske vlade jednostavno ne isključe nuklearne elektrane i ne zabrane njihovu gradnju? Istina je vrlo surova – zato što si čovječanstvo to ne može (u ovom času) priuštiti. Naše je društvo više nego ikada ovisno o (jeftinoj) energiji. Bez energije nezamisliva je kvaliteta života i životni stil koji smo razvili. Internet, mobilna telefonija, putovanja, dnevne migracije dom – radno mjesto, proizvodi i roba koju jedemo, odijevamo i trošimo, lijekovi, osobna higijena. Sve to zahtijeva goleme količine energije koju treba stalno imati na raspolaganju. Zanimljivo na trenutak grijanje i promet, stalna potreba za električnom energijom i porast njezine potrošnje stavlja pred energetičare stalne i nove izazove. A znate li u čemu je najveći izazov? Električnu energiju možemo teško ili nikako skladištiti pa proizvodnja mora u svakom trenutku odgovarati potrošnji, a sve drugo vodi u raspad elektroenergetskog sustava, mrak i nestašicu. Vratimo se na trenutak i na promet – sve prisutniji trend razvoja i korištenja električnih vozila uza sve prednosti za okoliš donosi i nove zahtjeve – potrošnja električne energije stalno će rasti.

Zbog svega toga vrijedi se zapitati: ako već želimo smanjiti proizvodnju, možemo li smanjiti potrošnju električne energije? Čega se svatko od nas želi i može odreći? Desetaka kućanskih aparata i uređaja koje najčešće bez razmišljanja ostavljamo u "stand-byju" kako pri njihovu uključivanju ne bismo morali dvaput pritiskati prekidač, već samo jedanput? Javne rasvjete koja vodi do svake kuće, uz prazne prometnice i kroz nenaseljena područja iako su svjetla sastavni dio opreme svakog vozila? Savršeno grijanih i klimatiziranih prostora zimi i ljeti koji nam omogućuju jednak način odijevanja i konstantne temperature cijele godine? Interneta i društvenih mreža? Godišnjih odmora i službenih putovanja na određita udaljena tisućama kilometara? Odjeće koju mijenjamo sezonski? Nisam baš siguran da bismo čuli mnogo potvrdnih odgovora. A treba li posebno naglašavati da nam je sva ta energija potrebna po niskim i stabilnim cijenama?! U globalnoj ekonomiji kakvu dijelimo s ostatkom čovječanstva imalo veći porast cijena energije ima katastrofalne posljedice – recesiju, gubitke radnih mjesta, socijalne nemire i siromaštvo, pojavu ekstremnih pokreta, nasilja i ratova...

Kako izgleda budućnost?

Kako izgleda budućnost? Ne naročito blistavo, bojim se. Sve do trenutka kada će naše društvo biti spremno na temeljit zaokret i ne počne vrednovati energiju, vodu, čisti zrak i hranu više nego različite tzv. luksuzne proizvode i usluge čija je jedina ili najveća vrijednost u potpisu koji nose. Trenutak je to u kojem ćemo se ravnati po onome koliko možemo ili trebamo, a ne po onome koliko želimo. Trenutak u kojem će čovjek doista biti čovjek, razumno biće dostojno jedinog planeta Zemlje i života koji nas okružuje.

* Autor je ravnatelj Regionalne energetske agencije sjeverozapadne Hrvatske